

Î N C H E I E R E

24 august 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Iulia Sîrcu

Judecătorii

Nicolae Craiu, Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Nadejda Petuhova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Nadejdei Petuhova împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, intervenient accesoriu Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor cu privire la repunerea în termen a acțiunii, obligarea recalculării pensiei și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 februarie 2016, prin care a fost admis apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, casată hotărârea Judecătoriei Centru municipiul Chișinău din 10 februarie 2015 și emisă o nouă hotărâre cu privire la respingerea acțiunii,

c o n s t a t ă :

La data de 23 ianuarie 2014, Nadejda Petuhova a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, intervenient accesoriu Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor cu privire la repunerea în termen a acțiunii, obligarea recalculării pensiei și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, în anul 2012, a obținut dreptul la pensie pentru limita de vîrstă conform prevederilor art. 14 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, care statuiază că, dreptul la pensie pentru limită de vîrstă se acordă dacă sînt îndeplinite cumulativ condițiile prevăzute la art. 41 și 42.

Menționează că, pentru a-i fi stabilită pensia pentru limita de vîrstă, la data de 19 aprilie 2012, a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani mun. Chișinău o cerere, la care a anexat actele confirmatoare, însă în poșta actelor veridice prezentate, nu i-a fost inclusă în stagiul profesional perioada de activitate la Ministerul Transportului și Infrastructurii Drumurilor în anii 1993-1998, inclusiv serviciul prin cumul la întreprinderile SA „Noutățile Chișinăului”, SA „Nedvijimosti” și SA „Ia Jenșina” în perioada anilor 1996-1998.

Susține că, în răspunsul nr. V-P-1966/13 din 10 decembrie 2013, Casa Națională de Asigurări Sociale a făcut referire la faptul că, în registrul de salariu, în perioada anului 1993-1998, înscrierea este efectuată cu un stilou, iar salariul pe

lunile ianuarie-august este indicat în cupoane, în perioada lunilor septembrie-noiembrie este înscrisă suma de 1200-1800 cupoane, iar în luna decembrie - salariul este indicat în lei.

Consideră că, motivarea respectivă este una aberantă, lipsită de temei juridic, deoarece funcționarii din cadrul Casei Naționale de Asigurări Sociale nu au luat în considerare actele normative, ce reglementau relațiile sociale din perioada respectivă.

Afirmă că, angajații Casei Naționale de Asigurări Sociale au neglijat faptul că, leul moldovenesc a Republicii Moldova a fost introdus în circulație începând cu 29 noiembrie 1993, ca urmare a adoptării la data de 04 iunie 1991 a Legii nr. 599 cu privire la Banca Națională a Moldovei, în care a fost stipulată introducerea monedei naționale în Republica Moldova, însă fără a stabili denumirea unității monetare a statului.

Relevă că, cuponul a fost unitatea monetară temporară în Republica Moldova între anii 1992 și 1993, care a înlocuit rubla sovietică la aceeași paritate și a fost înlocuită de către leu la o rată de schimb de 1 leu = 1000 cupoane.

Mai relevă că, bancnotele emise aveau valori nominale de 50, 200, 1.000 și 5.000 cupoane.

Invocă că, în cazul în care inflația din republicile fostei Uniuni Sovietice, vecine Republicii Moldova, a depășit nivelul celei din Moldova, iar Rusia a înlocuit rubla sovietică cu rubla rusească, exista pericolul apariției unui haos total și a invaziei rublelor sovietice din întreaga zonă a rublei sovietice. Ca urmare, pentru a proteja circulația monetară, la data de 10 iunie 1992, Banca Națională a Moldovei a pus în circulație cuponul moldovenesc (cu valori nominale de 50, 200 și 1000), care era echivalent cu rubla de tip sovietic și circula în paralel cu ea.

Menționează că, spre sfârșitul lunii iunie 1993, cupoanele constituiau circa 80% din numerarul în circulație.

Susține că, cursul oficial de schimb al cuponului față de dolarul SUA a rămas același ca și al rublei, fixat de Rusia.

Afirmă că, la data de 24 iulie 1993, Banca Centrală a Rusiei a decis să retragă din circulație rublele sovietice de pe teritoriul Federației Ruse, respectiv, în ziua următoare, Banca Națională a Moldovei a trebuit să interzică și ea circulația rublelor sovietice, ieșite din circulație, pe teritoriul Moldovei, însă numai a bancnotelor cu o valoare nominală de 100 și mai mare, din cauza insuficienței cupoanelor cu valoare nominală mică.

Remarcă că, doar la 29 noiembrie 1993, Republica Moldova a introdus ca monedă națională leul moldovenesc, iar cursul de reevaluare a fost stabilit la 01 leu pentru 1000 de ruble sau cupoane moldovenești.

Invocă că, conform art. 3 din Legea nr. 1232 din 15 decembrie 1992 cu privire la bani, moneda națională - leul este mijlocul legal de plată pe teritoriul Republicii Moldova. Plățile și transferurile în valută străină pot fi primite/efectuate pe teritoriul Republicii Moldova numai în cazurile și în modul stabilite de lege.

Mai invocă că, această normă urmează a fi privită în coraport cu pct. 1 din Hotărârea Guvernului RM nr. 1 din 24 noiembrie 1993 cu privire la introducerea valutei naționale în Republica Moldova, care prevede că, valuta națională –leul se introduce în Republica Moldova, cu începere de la 29 noiembrie 1993, orele 04.00

și un leu echivalează cu 100 bani, iar pct. 5 din Hotărârea Guvernului RM enunțată prevede că, în perioada schimbului de bani este permisă utilizarea concomitentă a semnelor bănești retrase din utilizare și a valutei naționale introduse în circulație numai în comerțul de stat și cooperatist, indiferent de subordonarea lor departamentală, pentru produse alimentare, medicamente și transportul în comun. Comercializarea celorlalte mărfuri se va efectua în lei, începând cu 02 decembrie 1993 orele 18.00, leul este considerat drept unicul mijloc de plată legal pe teritoriul Republicii Moldova.

Menționează că, toate întreprinderile și instituțiile de stat, cooperatiste, sociale, etc., indiferent de forma de proprietate, au fost obligate să constate prin act, la data de 29 noiembrie 1993, numerarul din casele lor de bani a semnelor bănești retrase din circulație și să le predea instituțiilor bancare, care le deservește pentru trecerea lor în contul de decontare sau curent, fapt prin care și se constată că, înscrierile în registrul de salariu sunt veridice.

Susține că, veridicitatea activității sale la întreprinderile menționate se justifică prin înscrierile în carnetul de muncă, iar art. 44 din Codul muncii (redacția din 25 mai 1973), în baza căruia erau reglementate raporturile de muncă a salariaților, prevede că, carnetul de muncă este documentul de bază, ce caracterizează munca salariatului. În carnetul de muncă se înscriu datele cu privire la muncă, precum și la încurajările și distincțiile pentru succesele în muncă la întreprindere, instituție, organizație. Sancțiunile nu se înscriu în carnetul de muncă. Alte înscrieri, cum sunt prevăzute în carnetul de muncă de tip nou cu privire la quantumul salariului nu erau prescrise.

Consideră că, Casa Națională de Asigurări Sociale a dat un răspuns formal, fără a intra în esența problemei abordate de ea.

Solicită repunerea în termen a acțiunii și obligarea părâtei de a include în recalcularea pensiei salariul de bază pe perioada de activitate în cadrul Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor în anii 1993-1998, inclusiv și salariul în cumul în perioada 1996-1998.

Ulterior, Natalia Petuhova a depus cerere de concretizare a pretențiilor, prin care a solicitat repunerea în termen a acțiunii și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a include în recalcularea pensiei, începând cu data de 19 aprilie 2012, salariul de bază pe perioada de activitate în cadrul Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor în anii 1993-1998, inclusiv și salariul în cumul în perioada 1996-1998.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 10 februarie 2015 a fost repusă în termen și admisă acțiunea, a fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să includă în recalcularea pensiei, începând cu data de 19 aprilie 2012, salariul de bază al Nadejdei Petuhova pe perioada de activitate în cadrul Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor pentru anii 1993-1998, inclusiv și salariul în cumul în perioada 1996-1998 și au fost încasate din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul Nadejdei Petuhova cheltuielile de asistență juridică în sumă de 3000 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 mai 2015 a fost admis apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă cererea Nadejdei

Petuhova cu privire la repunerea acțiunii în termen ca fiind neîntemeiată și a fost respinsă acțiunea ca fiind depusă tardiv.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 04 noiembrie 2015 a fost admis recursul declarat de către Nadejda Petuhova, casată integral decizia instanței de apel și restituită pricina spre rejudecare în fond în instanța de apel, de un alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 februarie 2016 a fost admis apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre, prin care a fost admisă cererea și repusă Nadejda Petuhova în termenul de adresare în judecată și a fost respinsă acțiunea ca nefondată.

Instanța de apel, dispunând admiterea cererii și repunerea intimatei în termenul de adresare în judecată, și-a argumentat concluzia prin aplicarea prevederilor art. art. 33 și 35 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Totodată, instanța de apel, dispunând respingerea acțiunii ca nefondată, și-a argumentat concluzia prin faptul că, intimatei Nadejda Petuhova i-a fost inclus în stagiul profesional perioada de activitate la Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, inclusiv serviciul prin cumul la întreprinderile SA „Noutățile Chișinăului”, SA „Nedvijimosti” și SA „Ia Jenșina” în perioada anilor 1996-1998 și, prin urmare, cerințele intimatei în această privință nu sunt întemeiate.

La data de 30 mai 2016, Nadejda Petuhova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței este ilegală, deoarece instanța de apel a interpretat eronat legea și a apreciat în mod arbitrar probele prezentate.

Menționează că, instanța de apel nu a luat în considerare hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 12 iulie 2013, care este definitivă și irevocabilă, prin care s-a constatat faptul angajării sale în funcția de pașaportistă în Direcția pentru exploatarea locuințelor de pe lângă Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor în perioada anilor 1984-1985, 27 aprilie 1992-01 ianuarie 1993 și 1993-1998.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul a fost depus în termen, or, din materialele pricinii rezultă că, instanța de apel a expediat în adresa recurentei copia deciziei contestate la data de 19 aprilie 2016 (f. d. 173), iar aceasta a depus cererea de recurs la data de 30 mai 2016 (f. d. 175).

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Nadejda Petuhova nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Nadejda Petuhova, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul Nadejdei Petuhova ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul Nadejdei Petuhova se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu

Nicolae Craiu

Mariana Pitic